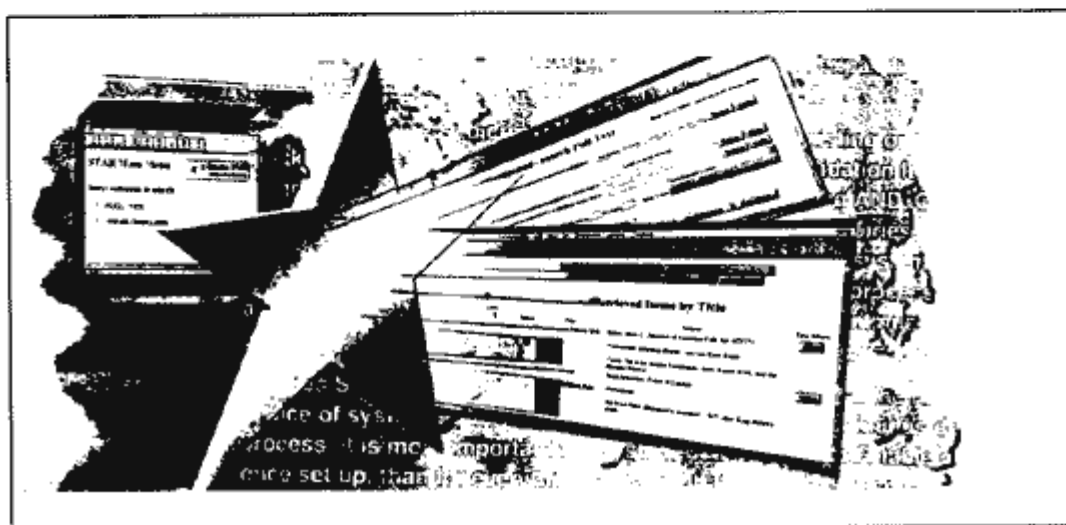

تازه‌های اطلاع‌رسانی و اطلاع‌یابی

«شماره دوم، شهریور ماه ۱۳۷۹»

آنچه در این شماره می‌خوانید:

- آشنایی با روشهای اطلاع‌یابی: گام نخست در بهبود آموزش و پژوهش در عصر رقابت.....ص ۱
- معرفی سایت اینترنتی کتابخانه مرکزی.....ص ۲
- آشنایی با سایت فروشگاه الکترونیکی کتاب آمازون.....ص ۳
- دستیابی به گروههای بحث الکترونیکی در موضوعهای گوناگون.....ص ۴
- شیوه‌نشان‌گذاری و ثبت سایتهای اینترنت برای استفاده‌های بعدی.....ص ۵
- معرفی سایت پژوهشی **Research paper.com**.....ص ۷
- جستجو در وب (۲): آشنایی با موتور جستجوی **Yahoo**.....ص ۸
- کتابخانه مطالعات اسلامی دانشگاه مک‌گیل کانادا.....ص ۱۰
- انجمنهای علمی و حرفه‌ای کشاورزی در اینترنت.....ص ۱۱
- دایره‌المعارفهای اینترنتی.....ص ۱۲
- نشانی سایتهای برگزیده اینترنت.....ص ۱۴

آشنایی با روشهای اطلاع‌یابی: گام نخست در بهبود آموزش و پژوهش در عصر رقابت^(۱)

دسترسی به اطلاعات مفید و مرتبط با نیازها از ملزومات اساسی زندگی دانشگاهی برای اعضای هیات علمی، پژوهشگران و دانشجویان محسوب می‌شود. کیفیت و روزآمدی در تدریس و پژوهش منوط به دسترسی مفید، سریع و آسان به اطلاعات است. اعضای هیات علمی نه تنها خود باید انواع روشهای اطلاع‌یابی و شیوه استفاده از ابزارهای اطلاع‌رسانی را فراگیرند و از آنها برای ارتقاء کیفیت تدریس و پژوهش استفاده کنند، بلکه باید به گونه‌ای عمل کنند که دانشجویان را نیز به استفاده بهتر از ابزارها و خدمات اطلاع‌رسانی تشویق و هدایت کنند. این انتظاری است که هم نظام آموزش عالی و هم دانشجویان از استادان دارند. از این رو، لازم است استادان نسبت به بهبود رفتار اطلاع‌یابی خود حساس باشند و از هر فرصتی برای آموزش خود و یا دانشجویان بهره‌گیری کنند.

مجموعه‌ای که پیش رو دارید، به همین منظور تهیه شده است. هر یک از مطالب این نشریه به زبانی ساده و کاربردی، امکانات و روشهای اطلاع‌یابی را با مثالهایی عینی توضیح می‌دهد. کتابخانه مرکزی تلاش دارد تا هر شماره را بر اساس نیازهای شما و پیشنهادهای سازنده خوانندگان تهیه و ندویند. از این رو، انتظار دارد با مکاتبه و یا تماس از طریق سایت اینترنتی کتابخانه مرکزی (<http://c-library.um.ac.ir>) ما را نسبت به ادای وظیفه خود باری نمائید.

نشریه کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه فردوسی

مسئول: دکتر مهری پریوخ

زیر نظر: دکتر رحمت‌الله فتاحی

مدیر داخلی: سهراب درویش

تایپ کامپیوتری: معصومه صالحفر

پست الکترونیک: sdarvish@wali.um.ac.ir

تلفن: ۸۱۸۱۱۳۰۸۲۴۶۶۹۰۸۲۳۹۵۹

همکاران این شماره:

دکتر رحمت‌الله فتاحی - محمدعلی خاکساری

سهراب درویش - یزدان منصوریان - نفیسه دری‌فر

فاطمه هراتیان - ملیحه ناظم.

۱- دکتر رحمت‌الله فتاحی: عضو هیئت علمی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی

معرفی سایت اینترنتی کتابخانه مرکزی (قسمت دوم)^(۱)

در شماره قبل، علاوه بر معرفی مختصر سایت اینترنتی کتابخانه مرکزی دانشگاه فردوسی مشهد، به چند ویژگی آن به عنوان مزیت‌هایی که نسبت به سایر سایت‌های مشابه دارد، اشاره شد. در این شماره اطلاعاتی درباره یکی از این مزیت‌ها که از نکات برجسته این سایت محسوب می‌شود ارائه می‌گردد.

سه وظیفه اصلی یک کتابخانه که عبارت است از: تهیه منابع (مجموعه‌سازی)، تنظیم آنها (سازماندهی) و ارائه خدمات (اشاعه اطلاعات)، می‌تواند در محیط جدید از طریق این سایت و به شکل پیوسته (on-line) انجام شود. بنابراین از سایت اینترنتی یک کتابخانه انتظار می‌رود، اطلاعات منسجم و طبقه‌بندی شده‌ای را به کاربران عرضه کند. طراحان سایت‌های اینترنتی کتابخانه‌ها پس از یافتن سایت‌های مناسب در موضوع‌های مختلف، به انتخاب و دسته‌بندی آنها اقدام کرده و با پیوندهایی که با آن سایت‌ها برقرار می‌کنند، راه دسترسی سریع‌تر به این اطلاعات را فراهم می‌سازند.

با در نظر داشتن این هدف، در سایت کتابخانه مرکزی انواع پیوندها با سایر منابع اینترنتی فراهم شده است. چگونگی انتخاب این سایت‌ها بر اساس نیاز مخاطبان اصلی این کتابخانه که دانشجویان و استادان دانشگاه هستند، صورت گرفته است. پیوندهای برقرار شده در سایت کتابخانه مرکزی در چهار قسمت اصلی قابل مشاهده می‌باشد:

۱) Favorite Links (سایت‌های مطلوب): در این بخش، بر اساس رشته‌های مختلف دانشگاهی، سایت‌های علمی مناسب شناسایی شده، نمونه‌هایی از آنها انتخاب و پیوندهای لازم با هر یک برقرار شده است.

۲) Other Libraries (سایر کتابخانه‌ها): از این طریق به سایت سایر کتابخانه‌های ایران و جهان، با تفکیک نوع کتابخانه که ممکن است دانشگاهی، ملی، عمومی یا تخصصی باشد، می‌توان دسترسی پیدا کرد.

۳) Search Engines (موتورهای جستجو): موتورهای جستجو ابزار اصلی بازیابی اطلاعات در اینترنت محسوب می‌شود. آشنایی با موتورهای جستجوی مختلف و دسترسی سریع به آنها، یکی از نیازهای اصلی تمام کاربران اینترنتی است. در سایت کتابخانه مرکزی انواع موتورهای جستجو بر اساس کاربردی که دارند در ۱۲ گروه جداگانه طبقه‌بندی گردیده و از این طریق دسترسی به تعدادی از آنها فراهم شده است.

۴) Iranian Web Sites (سایت‌های ایرانی): هر روز بر تعداد و تنوع سایت‌های ایرانی در اینترنت افزوده می‌شود. از طریق سایت کتابخانه مرکزی امکان دسترسی به تعدادی از سایت‌های برگزیده ایرانی فراهم شده است. مثل کتابخانه‌های دانشگاه‌های کشور، نشریه‌های الکترونیکی فارسی و سازمان‌های دولتی.

۱- یزدان منصوریان: کارشناس کتابخانه مرکزی

آشنایی با سایت فروشگاه الکترونیکی کتاب آمازون^(۱)

این سایت به منظور فراهم آوردن امکان خرید کتاب از طریق اینترنت طراحی گردیده است. در صفحه اولیه آن که با نشانی www.amazon.com در وب فراخوانی می‌شود، امکان جستجوی کتابها از طریق عنوان، مولف، موضوع و حتی کلیدواژه وجود دارد. در این سایت، که در واقع می‌توان به آن عنوان فروشگاه بزرگ الکترونیکی کتاب اطلاق کرد، علاوه بر کتاب، اطلاعات کتابشناسی منابع دیگری همچون نرم‌افزارها، سرگرمیها و بازیهای کامپیوتری، دیسک‌های فشرده و غیره قابل‌پزایی و تهیه می‌باشد.

نحوه جستجو و تهیه کتاب از طریق amazon به این صورت است که پس از فراخوانی سایت و جستجوی مؤلف/عنوان/موضوع و یا سایر عناصر مورد نظر، نتایج بازیابی شده روی صفحه ظاهر می‌شود (تصویری از صفحه جستجو در شکل زیر ملاحظه می‌شود). به عنوان مثال برای جستجوی کتابهایی در مورد مدیریت منابع انسانی، کافی است در قسمت search عبارت Human Resource Mangement را تایپ کرد. سپس، گزینه go یا search را انتخاب نمود. سایت آمازون کتابهایی را در این زمینه موضوعی پیشنهاد خواهد کرد که می‌توان مرتبط‌ترین کتاب مورد نظر را توسط موسواره انتخاب نمود و به این ترتیب به اطلاعات کامل‌تری از کتاب مورد نظر دست یافت. این سایت از طریق پست الکترونیکی خود، اطلاعات جاری مورد نظر مشتریان در رابطه با نشر منابع را به نشانی پست الکترونیکی آنها ارسال می‌نماید.

در حال حاضر، فروشگاه الکترونیکی آمازون میلیونها کتاب به زبانهای غربی را از طریق اینترنت برای فروش در اختیار علاقمندان می‌گذارد. از امتیازات ویژه این سایت آن است که پس از بازیابی کتابهای مورد جستجو، کتابهای مشابه با آنها را در سه قسمت در پایین صفحه معرفی می‌کند.

amazon.com. [WELCOME](#) [DIRECTORY](#) [TODAY'S FEATURED STORES](#) [YOUR ACCOUNT](#) [HELP](#)

[BOOKS & GAMES](#) [TOOLS & HARDWARE](#) [KITCHEN](#) [COMPUTER & VIDEO GAMES](#) [BOOKS](#)

[BROWSE SUBJECTS](#) [BESTSELLERS](#) [NEW & FORTHCOMING RELEASES](#) [BASICALLY BOOKS](#) [AWARDS](#) [ELECTRONIC BOOKS](#)

Search Books

Fill in **at least** one field. Fill in more to narrow your search. Need more flexibility? Try **Power Search**. Need help? Go to [search tips](#).

Author: [Search Now](#)

☒ First name/initials and last name ☐ Start of last name ☐ Exact name

Title:

☒ Title word(s) ☐ Start(s) of title word(s) ☐ Exact start of title

Subject:

☒ Subject word(s) ☐ Start of subject ☐ Start(s) of subject word(s)

ISBN:

Publisher:

دستیابی به گروه‌های بحث الکترونیکی در موضوعهای گوناگون^(۱)

در شماره قبل، به معرفی گروه‌های خبری و ارائه چند نشانی اینترنتی پرداخته شد. اکنون به جستجو در سایت Dian Kovacs که یکی از سایت‌های مهم برای آشنایی با انواع گروه‌های خبری بشمار می‌رود می‌پردازیم.

www.n2h2.com/kovacs

نشانی اینترنتی این سایت عبارتست از:

پس از ورود به این سایت به سه روش می‌توان جستجوی مورد نظر خود را انجام داد:

۱- جستجوی کلی (Global): در این روش زمینه‌ی موضوعی مورد نظر (مثلاً Engineering) را در فیلد مربوطه وارد کرده و کلید جستجو (Search) را انتخاب کنید. نتیجه‌ی بازایی، که تعداد زیادی گروه خبری در حوزه مهندسی می‌باشد، به صورت الفبائی ملاحظه می‌شود. با انتخاب هر کدام از آن گروه‌ها می‌توان شرح مختصری از نظر عنوان گروه، حوزه فعالیت، چگونگی اشتراک، نحوه تماس (آدرس اینترنتی) و زمینه‌ی موضوعی کلی و گرایش خاص را مشاهده کرد. در صورت تمایل به عضویت در یکی از گروه‌ها، از طریق تایپ آدرس آن در فیلد مربوطه به سایت مورد نظر متصل شده و مراحل اشتراک را دنبال کرد.

۲- جستجوی پیشرفته (Advanced search): این روش شامل دو فیلد جداگانه "نام گروه" و "واژه جستجو" می‌باشد، می‌توان به عنوان مثال در فیلد نام گروه Engineering و در واژه جستجو، کلمه design را وارد نمود که در این صورت جستجوی خود را خاص تر کرده و از بازایی تعداد زیاد، و به احتمال، گروه‌های نامربوط جلوگیری می‌گردد. تعداد یافته‌ها در این روش از حدود ۴۰ مورد گروه خبری در حوزه مهندسی به ۱۲ مورد در حوزه طراحی در مهندسی کاهش می‌یابد.

۳- سیاهه طبقه‌بندی شده موضوعی و یا لیست الفبائی (Browse):

الف: سیاهه طبقه‌بندی شده موضوعی: در این سیاهه، موضوعها با نظم الفبائی مرتب شده‌اند. در صورت نیاز می‌توان یکی از آنها را به کمک موشواره انتخاب کرد. در این روش، چون موضوعها در زیر یک عنوان کلی طبقه‌بندی شده‌اند تعداد یافته‌ها (گروه‌های خبری) از دو مورد قبل بیشتر خواهد بود.

ب: سیاهه الفبائی: در این روش، که بر اساس نام گروه‌ها که از اعداد ۱ تا ۹ و از حرف A تا Z مرتب شده است، عدد یا حرف اول مورد نظر خود را انتخاب و از طریق دکمه مشاهده (view) نام گروه‌هایی را که با عدد یا حرف مورد نظر ما شروع می‌شود، بصورت الفبائی نمایان می‌گردد. در زیر نام هر گروه، حوزه موضوعی کلی و یا عمومی مشخص می‌شود.

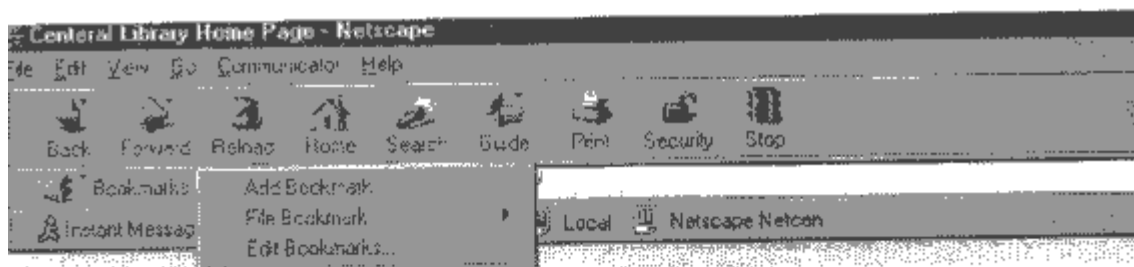
بطور کلی اشکالی که در این سایت و سایت‌های مشابه مشاهده می‌شود این است که پیوندهای فرامتنی وجود ندارد. بنابراین، در هنگام انتخاب آدرسهای مورد نظر باید نشانی اینترنتی آن را یادداشت و در قسمت نشانی تایپ نماییم. در صورت تمایل به عضویت در یک گروه خاص، باید آدرس را تایپ کرده، خط موضوع را خالی گذاشت و تقاضا را ارسال داشت. در صورت قبول عضویت پیامی مبنی بر پذیرش آن دریافت خواهد داشت.

شیوه نشان‌گذاری و ثبت سایتهای اینترنت برای استفاده‌های بعدی (1) (Bookmarking)

برخی از سایتهای بسیار مفید هستند و بارها و بارها می‌توان از آنها استفاده کرد. پس از یافتن و بازیابی اینگونه سایتهای لازم است آنها را برای مراجعه بعدی خود نشان‌گذاری (Bookmark) کرد. اینکار در واقع ثبت نشانی اینترنتی آنها در رایانه شخصی می‌باشد. به این منظور، هنگامی که سایت جالب و مفیدی را بازیابی کرده و مشغول استفاده از آن هستید گزینه Bookmark در سمت چپ نوار بالای صفحه رایانه را انتخاب کنید. (شکل ۱)

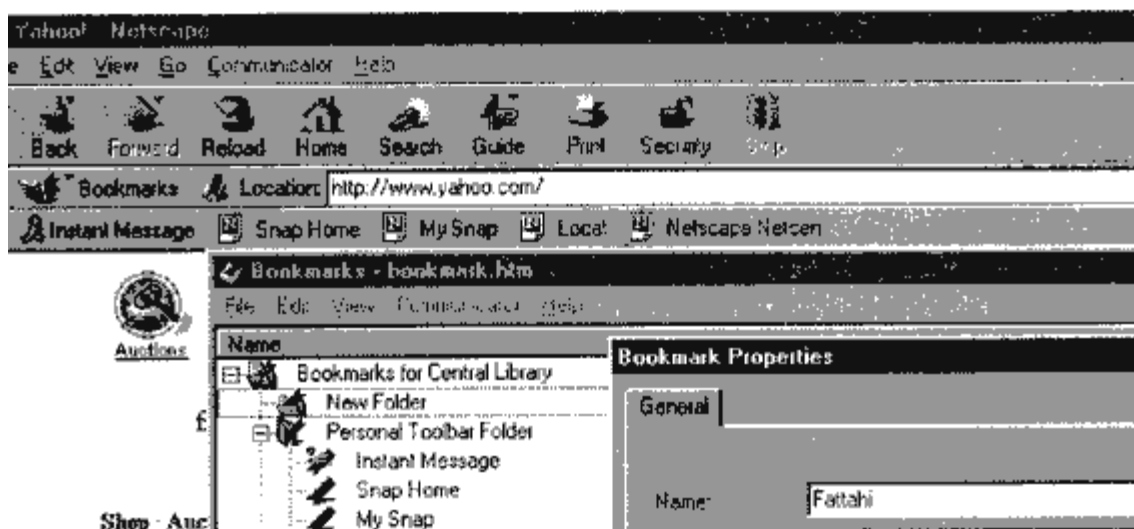
با انتخاب Bookmark، پنجره‌ای باز خواهد شد که در قسمت بالای آن سه گزینه به شرح زیر مشاهده می‌شود. (شکل ۲)

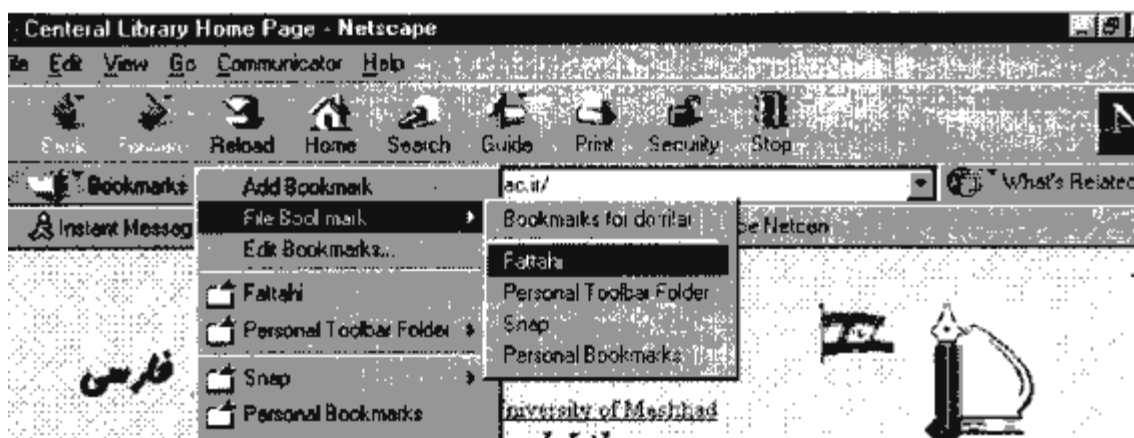
چنانچه گزینه اول، یعنی Add Bookmark را انتخاب کنید، سایت مورد استفاده شما نشانه‌گذاری شده و نام آن در پایین همان پنجره ثبت می‌شود. بعدها، چنانچه بخواهید بدون جستجوی دوباره و یا بدون وارد کردن نشانی سایت، آن را فراخوانی کنید، کافی است ابتدا به گزینه Bookmark رفته و سپس نام سایت مورد نظر را انتخاب کنید. سایت بلافاصله بازیابی خواهد شد.

چنانچه از رایانه مورد نظر، افراد مختلفی استفاده می‌کنند، بهتر است هر فرد سایت‌های مورد نظر خود را تحت نام خود ثبت کند. برای این کار، لازم است گزینه سوم (از شکل ۲) یعنی Edit Bookmark را انتخاب کنید. پنجره‌ای باز می‌شود که دارای گزینه‌های مختلف است.

سومین گزینه آن یعنی New Folder را انتخاب کنید (شکل ۳).

پنجره دیگری باز می‌شود که لازم است نام خود را در محل مورد نظر تایپ و OK را انتخاب کنید. پرونده (یا شاخه‌ای) به نام شما ایجاد می‌شود که در صفحه Bookmark مشاهده می‌گردد. از این به بعد، سایت‌هایی را که مفید تشخیص می‌دهید، می‌توانید تحت نام خود ثبت کنید. برای این کار، وقتی روی سایت مورد نظر هستید، ابتدا Bookmark و بعد گزینه File Bookmark را انتخاب کنید، شاخه‌ای که با نام شما ایجاد شده ظاهر می‌گردد. چنانچه نام خود را انتخاب کنید، سایت مورد نظر در زیر نام شما ثبت می‌شود که می‌توانید در مراجعه بعدی از آن استفاده کنید (شکل ۴).

معرفی سایت پژوهشی Researchpaper.com^(۱)

اگر چه اینترنت منبع عظیمی از اطلاعات است، اما پیدا کردن اطلاعات مورد نیاز در آن کاری بس دشوار و وقت گیر می باشد. در این میان، برای بهره گیری بیشتر از اطلاعات موجود در اینترنت سایتهایی طراحی شده است تا دسترسی به اطلاعات مفید در زمینه های موضوعی مختلف را فراهم آورده و به گونه ای منطقی و بر اساس مرتبط بودن اطلاعات با موضوع مورد درخواست دسته بندی و قابل استفاده شود. یکی از این سایتها researchpaper.com است که مجموعه وسیعی از موضوعها، ایده ها و اطلاعات مناسب و مرتبط با پروژه های تحقیقاتی را در برداشته و مطالبی درباره طریقه نگارش مقاله پژوهشی گردآوری و در اختیار علاقمندان قرار می دهد. این سایت دسترسی به اطلاعات پژوهشی در زمینه هایی از قبیل هنر و ادبیات، تاریخ، علوم، تجارت و علوم اجتماعی را امکان پذیر می سازد.

این سایت از چند بخش تشکیل شده است:

۱- Idea Directory-۲ Writing Center-۳ Discussion Area

۱. در قسمت Idea Directory، حدود ۴ هزار موضوع تحقیقاتی در بیشتر از ۱۰۰ طبقه (دسته) قابل دسترس است. برای جستجو به در روش می توان اقدام کرد: یکی، انتخاب موضوع مورد نظر از راهنمای موجود، و دیگری وارد نمودن کلیدواژه مورد نظر در قسمت جستجو. با انتخاب یک موضوع و گزینه (Ask library)، جستجو در آرشیوی متشکل از هزاران مجله، روزنامه، کتاب و عکس در کتابخانه الکترونیکی آغاز می شود. در کنار هر یک از موارد بازبایی شده، درصد ارتباط آنها با موضوع مورد نظر مشخص می گردد. کتابخانه الکترونیکی (library) دسترسی آسان به مجموعه عظیمی از اطلاعات بیش از ۷ میلیون مقاله را فراهم می کند. با پرداخت اشتراک ماهانه حدود ۱۰ دلار و سالانه حدود ۶۰ دلار می توان به منابع ارزشمند آن دسترسی نامحدود داشت.

البته امکان استفاده از منابع آن بطور رایگان به مدت یک ماه (۳۰ روز) نیز امکان پذیر است. کافی است با پر نمودن فرم اشتراک و دریافت نام کاربر (username) و گذر واژه (password) به متن مقاله ها دسترسی پیدا کرد.

۲. قسمت Writing Center، به منزله یک راهنمای گام به گام برای افرادی است که می خواهند سبک و چگونگی ارائه گزارشها و یا تحقیقات را فراگیرند و یا بهبود بخشند. بیشتر از یکصد صفحه درباره تکنیکهای جدید نوشتن (نگارش)، گرامر، نقطه گذاری و غیره ارائه شده است. همچنین، صفحه هایی درباره چگونگی نوشتن نامه، تقاضای کار، نوشتن مقاله های تحقیقاتی و منابع استنادی، ساختار جمله و غیره برای علاقمندان فراهم آمده است.

۳. قسمت Discussion Area محل مناسبی برای مشارکت افراد درباره مسائل مختلف پژوهشی است. می توان با ارسال پرسش مورد نظر به گروه های مباحثه، توصیه های مفیدی از سایر افراد دریافت نموده، به جواب پرسش خود دست یافت و یا به آنچه که دیگران می پرسند، پاسخ داد و درباره موضوعهای مختلف اظهار نظر نمود. گروه های مباحثه موجود بر اساس موضوعهای هنر و سرگرمی، تجارت، تاریخ و غیره طبقه بندی شده اند.

۱- نفیسه دری فر: کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع رسانی

جستجو در وب (۲)

آشنایی با موتور جستجوی یاهو Yahoo (۱)

در شماره پیش، با دو شیوه جستجو در وب (۱)، از طریق وارد کردن نشانی اینترنتی سایت مورد نظر ۲. از طریق موتورهای جستجو (آشنا شدید. در آن شماره، موتور جستجوی گوگل (Google) به اختصار توضیح داده شد. اکنون به معرفی موتور جستجوی یاهو که یکی از قویترین ابزارهای جستجوی وب است آشنا می‌شوید.

بطور معمول، هر بار که مرورگر نتسکیپ (Netscape) را برای استفاده از وب روی صفحه رایانه می‌آورید، موتور جستجوی یاهو نیز احضار می‌شود. اگر به جای یاهو، موتور دیگری (مثلاً Snap) ظاهر شد، می‌توانید با درج نشانی یاهو در خانه URL یا Location در نوار بالای صفحه، یاهو را فراخوانی کنید (شکل ۱)

نشانی یاهو عبارت است از www.yahoo.com.

صفحه جستجوی یاهو دارای بخشهای مختلفی چون اخبار، تازه‌های تجارت، اخبار آب و هوا، ورزش و مانند آنها است، اما آنچه که برای شما اهمیت دارد، وجود یک خانه برای درج عبارت و موضوع جستجو است. آنچه را که میل دارید جستجو کنید، در خانه خالی تایپ کنید و سپس **Search** را انتخاب کنید. پس از چند ثانیه، فهرستی از سایتهای احتمالی که می‌تواند مفید

۱- دکتر رحمتا... فتاحی: عضو هیئت علمی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی

باشد همراه با شرح مختصری از آنها روی صفحه ظاهر می‌شود. با انتخاب هر یک از سایتهای مناسب، سایت (از طریق ارتباط مستقیم یا رایانه مربوط در هر کجای جهان که باشد) روی صفحه فراخوانی می‌شود.

حالت فوق، شیوه جستجوی ساده است. اما پاهو راه پیشرفته‌تر و دقیق‌تری را نیز برای جستجو ارائه می‌دهد. برای این منظور، در صفحه اصلی و اولیه پاهو، گزینه advanced search را انتخاب کنید. در این حالت، صفحه دیگری که انواع شیوه‌های جستجو را دربردارد ظاهر می‌شود (شکل ۲).

YAHOO! Powered by **Google** [Help](#) - [Personalize](#)

Search Result Found about 209 web pages for **Agricultural machinery**

Categories	Web Sites	Web Pages	Related News	Net Events
------------	-----------	-----------	--------------	------------

Web Page Matches (1 - 20 of about 209)

- [Welcome to the Agricultural Machinery Conference](#)
...2000 Agricultural Machinery Conference May 1, 2, 3, 2000 Crowne Plaza...
...Global Neighborhood" The 2000 Agricultural Machinery Conference...
<http://www.amc-online.org/>
- [Delkol - Oiled To Perfection : Agricultural & Farming machinery](#)

Search Books!

amazon.com

• [AGRICULTURAL ...](#)
• [Buy Books Here](#)
• [Search Amazon!](#)

هر یک از این شیوه‌ها به شما در دقیق‌تر کردن جستجو و محدود کردن دامنه آن کمک می‌کند.

نکته جالب دیگر در مورد پاهو آنکه، می‌توانید جستجو را بر اساس ۱۴ رده موضوعی موجود در پاهو (Yahoo Categories) انجام داده و یا سایتها را بدون توجه به حوزه موضوعی آنها بازبایی کنید (Websites). حتی می‌توانید جستجو را به گروههای خبری و کاوش در آرشیو آنها محدود کنید (usenet). باز هم از مزایای پاهو آنست که نتایج جستجو را به صورت سلسله مراتب موضوعی نشان می‌دهد و جستجوگر می‌تواند ارتباط موضوع مورد نظر خود را با رده‌های موضوعی بالاتر مشاهده کند.

کتابخانه مطالعات اسلامی دانشگاه مک گیل کانادا^(۱)

این کتابخانه به همراه موسسه مطالعات اسلامی توسط کانت ول اسمیت ویلفرد در سال ۱۹۵۲ تأسیس گردید. و اکنون به مجموعه بزرگ و قابل ملاحظه‌ای بالغ بر ۱۰۰۰۰۰ کتاب که شامل تمامی منابع مربوط به تمدن اسلامی است گسترش یافته است. این مجموعه بزرگ و بسیار غنی را که در کانادا بی نظیر است می‌توان به ۴ دسته تقسیم کرد: کتابهای چاپی، مجله‌ها، نسخه‌های خطی و وسایل دید و شنودی که به زبانهای اروپایی و اسلامی از قبیل: انگلیسی، فرانسوی، آلمانی، هلندی، اسپانیولی، ایتالیایی، روسی، عربی، فارسی، ترکی، اردو و اندونزیایی. مجموعه کتابخانه موسسه مطالعات اسلامی دانشگاه مک گیل نشان‌دهنده گرایش آموزشی، فرهنگی و تحقیقاتی موسسه در زمینه تفسیر قرآن، حدیث، فقه، فلسفه، کلام، عرفان، اندیشه‌های شیعی، تاریخ و تجدید حیات در جهان اسلام است.

این کتابخانه در حقیقت یک مرکز تحقیقاتی برای کلیه دانشجویان کارشناسی تا دکتری می‌باشد.

کتابخانه موسسه مطالعات اسلامی دانشگاه مک گیل دارای ۱۰۸۳ عنوان نشریه ادواری کامل و نادری است که دیگر چاپ نمی‌شوند. برای مثال، می‌توان از مجموعه‌های شرقی (لندن ۱۷۵۹-۱۷۹۷) مجله دانشگاهی اسلام‌شناسی، معارف و معلومات استانبول را نام برد. نسخه‌های خطی کتابخانه شامل متون عربی، فارسی، ترکی عثمانی می‌باشد که مجموعه‌ای غنی از متون شیعه را تشکیل می‌دهد.

قدیمی‌ترین نسخه خطی موجود، کتاب شرح عقاید نسفی از احمد بن موسی خیالی است. مجموعه کتابخانه مرکز مطالعات اسلامی در حال گسترش روزافزون است و در حال حاضر سالانه بالغ بر ۲۵۰۰ تا ۳۰۰۰ جلد بر موجودی آن افزوده می‌شود.

سایت و فهرست رایانه‌ای این کتابخانه در اینترنت قابل دسترسی است.

<نشانی: <http://www.library.mcgill.ca/islamic/islam.htm>>

از طریق نشانی فوق به امکانات زیر دسترسی پیدا می‌کنیم:

- ۱- ارتباط با بخش شرق‌شناسی مرکز مطالعات اسلامی
- ۲- امکان برقرار ارتباط با مسئول کتابخانه مرکز مطالعات اسلامی در زمینه سؤالات تخصصی اسلامی با استفاده از پست الکترونیکی: Email: Ferhian@library.mcgill.ca
- ۳- امکان اطلاع از آمار موجودی مجموعه
- ۴- ملاحظه صفحه اینترنتی کتابخانه‌های دانشگاه مک‌گیل
- ۵- امکان جستجو در سایت اصلی کتابخانه
- ۶- امکان ارسال به پرسش و اظهار نظر و دریافت پاسخ از مسؤول اطلاع‌رسانی
- ۷- امکان دسترسی به صفحه اینترنتی دانشگاه مک‌گیل

۱- ملیحه ناظم: کارشناس کتابخانه مرکزی

محمدعلی خاکساری: کارشناس کتابخانه مرکزی

انجمنهای علمی و حرفه‌ای کشاورزی در اینترنت^(۱)

تحولات سریع در جوامع و تمدنهای مختلف و نیاز به تبادل افکار و عقاید در جنبه‌های مختلف زندگی سبب ایجاد انجمنها و تشکلهائی در کشورهای مختلف شده که هدف عمده و کلی آنها ایجاد محیطی مناسب برای بحث و گفتگو در زمینه موضوعی مورد علاقه افراد می‌باشد. با استفاده از تحولات اخیر در زمینه فناوریهای جدید سایت‌های طراحی شده است که از طریق آنها با صرف کمترین زمان می‌توان از آخرین تحولات حرفه و رشته خود مطلع گردید. در حوزه کشاورزی انجمنهای تخصصی زیادی تشکیل شده که از طریق نشانی زیر می‌توان فهرستی از آنها را بدست آورد. سایت زیر، در واقع، راهنمای انجمنهای کشاورزی به شمار می‌رود. www.ifas.ufl.edu/agrigator/society.htm

در این شماره به معرفی یکی از سایت‌های معرفی شده در راهنمای فوق می‌پردازیم. سایت انجمن علوم خاک (خاکشناسی) آمریکا با آدرس اینترنتی www.soils.org. هدف اصلی انجمن خاکشناسی آمریکا، جمع‌آوری و اشاعه اطلاعات در رابطه با خاک و محصولات کشاورزی و علوم وابسته به آن به منظور گسترش جنبه‌های نظری و عملی علوم خاک است.

اطلاعات قابل دسترس از طریق این سایت:

- دسترسی به انتشارات انجمن خاکشناسی آمریکا: با انتخاب واژه Journals، مجله انجمن خاکشناسی آمریکا با علامت اختصاری "SSSAJ" و دیگر مجلات علوم خاکشناسی بازایی می‌شود و یا با اشاره بر روی واژه Publications، انتشارات مختلف و خبرنامه این انجمن، که دارای هزاران عضو از سراسر دنیا است و خبرهای جدید انجمن را به اطلاع اعضاء می‌رساند، بازایی می‌شود.

- دسترسی به اطلاعات مربوط به نشست‌ها و کنفرانس‌های سالانه

(Calendar, Annual Meetings)

- از دیگر فعالیتهای این انجمن اعطای سالانه بیش از ۳۰ جایزه به اعضاء فعال به خاطر انجام تحقیقات در خور توجه می‌باشد.

- افراد غیر عضو در این انجمن از طریق ارسال مقاله خود به آدرس JPopkewitz@ergonomics.org می‌توانند در این فعالیت شرکت نمایند.

- از دیگر امکانات این سایت، آموزش و نیز برگزاری آزمونهایی در رابطه با علوم خاک جهت ارتقاء سطح دانش علمی و حرفه‌ای اعضاء می‌باشد.

- از طریق این سایت می‌توان به سایت انجمن علوم زراعت آمریکا نیز دسترسی پیدا نمود.

در ضمن برای عضویت در انجمن علوم خاک آمریکا می‌توان به قسمت Membership مراجعه و با پرکردن فرم مخصوص به عضویت انجمن درآمد.

۱- نفیسه دری‌فر: کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی

دایره‌المعارف‌های اینترنتی (۱)

هر روز بر تعداد و تنوع منابع مرجع دسترس‌پذیر از طریق اینترنت افزوده می‌شود. به طوریکه امروزه بسیاری از واژه‌نامه‌ها، دایره‌المعارف‌ها، سرگذشت‌نامه‌ها، سالنامه‌ها و سایر منابع مراجع عمومی و تخصصی را می‌توان در اینترنت جستجو کرد.

این منابع مرجع به دو گونه اساسی قابل تقسیم است. یکی، آنهایی که نسخه الکترونیکی منابع چاپی بوده و به صورت موازی با نوع چاپی خود منتشر می‌شوند. مثل دایره‌المعارف معروف بریتانیکا (Encyclopedia of Britannica). البته بدیهی است که نسخه الکترونیکی این منابع، به کمک قابلیت‌ها و امکانات خاص محیط رایانه‌ای، تفاوت‌های زیادی با نوع چاپی وجود دارد. از جمله افزوده شدن امکانات متنوع جستجو مانند جستجوهای ترکیبی یا کلیدواژه‌ای و همچنین امکانات چند رسانه‌ای (اضافه شدن تصاویر بیشتر، فیلم و صدا به متن = Multimedia) است که فقط در نوع الکترونیک می‌تواند وجود داشته باشد.

نوع دوم، منابعی است که صرفاً الکترونیکی بوده و نسخه چاپی مشابه ندارد. مطالب موجود در این منابع تمام الکترونیکی بیشتر با سایر سایتهای اینترنتی پیوند (link) برقرار می‌کنند. در واقع، به نوعی یک منبع مرجع برای دسترسی به سایر سایتهای اینترنتی نیز محسوب می‌شود. گاهی دسترسی به متن کامل این منابع برای همه کاربران اینترنت به صورت رایگان بلامانع بوده و گاهی دسترسی کامل فقط مخصوص افرادی است، که با پرداختن مبلغی معین، مثل حق اشتراک، به موسسه تولیدکننده، اسم کاربر (user name) و گذر واژه (password) دریافت کرده‌اند. در اینجا از بین تمام انواع منابع مرجع اینترنتی، گزیده‌ای از دایره‌المعارف‌های دسترس‌پذیر در اینترنت معرفی می‌شود.

Britannica Encyclopedia

۱) دایره‌المعارف بریتانیکا

نسخه پیوسته (on-line) دایره‌المعارف بزرگ بریتانیکا، اکنون در اینترنت به صورت رایگان در دسترس همه کاربران این شبکه قرار دارد. نخستین نسخه چاپی این منبع مرجع در سال ۱۷۶۸ میلادی در اسکاتلند منتشر شد و در سالهای بعد تا امروز مرتباً ویرایشهای جدید آن تولید گردیده است. آخرین ویرایش دایره‌المعارف بریتانیکا ۳۲ جلد بوده و حاوی ۴۴ میلیون واژه است، که در اوایل سال ۲۰۰۰ منتشر شده است. نسخه اینترنتی بریتانیکا علاوه بر اینکه روزآمدترین ویرایش این منبع عظیم می‌باشد، واژه‌نامه مریم وبستر (Merriam-Webster's Dictionary) را نیز در بر دارد. همچنین برای پوشش اخبار و اطلاعات مربوط به وقایع در رخدادهای جاری جهان، برگزیده‌ای از مطالب ۷۰ مجله معروف دنیا نیز به آن اضافه شده است. در درون متن نسخه اینترنتی بریتانیکا، بیش از یکصد میلیون پیوند (link) به سایر صفحات وب (Web Pages) وجود دارد. این منبع مرجع را در نشانی اینترنتی (URL) زیر می‌توان مشاهده و جستجو کرد.
<http://www.britannica.com>

۲) ویرایش ششم دائره المعارف کلمبیا

ششمین ویرایش دائره المعارف یک جلدی کلمبیا که مربوط به سال ۲۰۰۰ است، اکنون در اینترنت با نشانی زیر دسترس پذیر است:

<http://www.bartleby.com>

در این منبع می توان به دو صورت موضوعی و کلیدواژه ای جستجو کرد. هر مدخل شامل مقاله های کوتاهی است که بعضی از واژه های هر کدام با سایر قسمت ها پیوند (link) دارد.

۳) دائره المعارف اینکارتا

نسخه پیوسته (on-line) دائره المعارف اینکارتا، اکنون از طریق سایت شرکت مایکروسافت به نشانی اینترنتی زیر دسترس پذیر است:

<http://encarta.msn.com/default.asp>

در این منبع مرجع علاوه بر ۱۶ هزار مقاله پیرامون تمام حوزه های موضوعی، یک واژه نامه نوین و اطلس جهانی نیز وجود دارد.

۴) Atlapedia

این دائره المعارف که بیشتر به یک منبع اطلاعات جغرافیایی جامع شبیه است، آمار، ارقام و اطلاعات متنوعی را پیرامون کشورهای جهان ارائه می دهد. جستجو در این پایگاه هم به صورت الفبائی نام کشورها ممکن است و هم بر اساس جستجو بر روی نقشه جهان. علاوه بر آمار و اطلاعات درباره هر کشور، نقشه های تمام رنگی طبیعی و سیاسی هر کدام را نیز در بردارد. برای دسترسی به این منبع نشانی اینترنتی زیر را فراخوانی کنید:

<http://www.atlapedia.com>

۵) دائره المعارف روانشناسی

این منبع گرچه یک دائره المعارف به شمار می آید اما بیشتر با سایر سایتهای اینترنتی پیوند برقرار می کند. در واقع از نوع منابع مراجع کاملاً الکترونیکی محسوب می شود. نشانی اینترنتی این سایت عبارت است از:

<http://www.psychology.org>

۶) دائره المعارف پزشکی

منبع نسبتاً کاملی از اطلاعات مرجع پزشکی است که به زبانی ساده و عامه پسند توسط دانشکده پزشکی و جراحی دانشگاه کلمبیا تهیه شده است. آدرس اینترنتی آن عبارت است از:

<http://www.cpmcnet.columbia.edu/texts/guide>

۷) دائره المعارف شرق شناسی

این دائره المعارف منبع نسبتاً جامعی برای دستیابی به اطلاعات جغرافیائی، آمارهای جمعیتی و فرهنگی و سایر موضوعهای مربوط به کشورهای خاورمیانه محسوب می شود. نشانی آن در اینترنت عبارت است از:

<http://i-cias.com/e.o/index.html>

نشانی سایتهای برگزیده در اینترنت

معرفی روزنامه‌های فارسی منتشر شده در ایران در اینترنت

www.hamshahri.net	۱- روزنامه همشهری
www.iran-newspaper.com	۲- روزنامه ایران
www.neda.net/j-eslami/	۳- روزنامه جمهوری اسلامی
www.neda.net/kayhan	۴- روزنامه کیهان
www.iran-varzeshi.com	۵- روزنامه ایران ورزشی
www.ettelaat.sitecopy.com	۶- روزنامه اطلاعات

معرفی برخی سایتهای اینترنت (اخبار)

1. www.irna.com	خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران
2. www.sportingnews.com	اخبار ورزشی
3. www.arabicnews.com	خبرگزاری عرب
4. www.cnn.com	خبرگزاری سی‌ان‌ان
5. www.upside.com	خبرگزاری آپساید
6. www.bbc.com	خبرگزاری بی‌بی‌سی

راهنمای انجمنهای جهان

www.ashs.org	انجمن علوم باغبانی آمریکا
www.scisoc.org	انجمن گیاه پزشکان آمریکا
www.ala.org	انجمن کتابداران آمریکا
www.csce.ca	انجمن مهندسين عمران کانادا
www.ieaust.org.au	انجمن مهندسين استرالیا
www.swcs.org	انجمن حفاظت از آب و خاک
www.apa.org	انجمن روانشناسی آمریکا
www.cpa.ca	انجمن روانشناسی کانادا
www.calpsychlink.org	انجمن روانشناسی کالیفرنیا